

Тема номера: Віра в діалозі

РЕДАКЦІЯ VERBUM

31 БЕРЕЗНЯ 2021

Шановні читачі! Християнська віра за визначенням діалогічна: вона народжується зі взаємин особи з Особами й утілюється в ненастанному спілкуванні з Богом. З другого боку, практикуючи віру, людина постійно взаємодіє з іншими людьми, адже не існує Церкви без спільноти вірних.

Фото: Laura Makabresku

Проте діалогізм віри має ще один — можливо, складніший — вимір. Нам повсякчас доводиться зустрічатися з носіями інших світоглядів, осмислювати свої переконання в різноманітних контекстах і запитувати себе про те, яку вагу мають відмінності: суспільні, культурні, релігійні. У цьому випуску «Вербуму» ми придивляємося до таких зустрічей із розмаїттям поглядів, традицій і структур.

Розпочати розмову ми вирішили фрагментом із книжки Жана-Марі Роже Тіара «Вірую вуспереч...», написаної 2000 року. Розділ під назвою «Католики без смиренності» досліджує саму потребу діалогу, у якому ми — з нашою вірою, Традицією і традиціями — не шукатимемо утвердження власної вищості, а вийдемо назустріч іншим, готові прийняти їхній спосіб життя і, можливо, чогось навчитися.

Відколи був написаний текст Тіара, минуло два десятиліття — і скидається на те, що його передбачення про «останні покоління католиків, яким бракує смиренності», таки збуваються: Церква стає відкритіша, готовніша визнавати свої помилки й учитися на них. Папа Франциск не припиняє закликати до діалогу, зокрема з тими, хто опиняється на економічних, соціальних чи культурних маргінесах. Утім, бідних, покривджених і визискуваних завжди більше, ніж багатих і наділених владою, тож саме сприйняття вбогих як маргінальної групи вимагає перегляду, якщо нам справді важлива гідність кожної особи.

Наступні два тексти стосуються окремих аспектів діалогу: внутрішньоцерковного й церковно-державного.

Отець Пшемислав Новаковський СМ пише про Замойський синод 1720 року, який, імовірно, належав до найважливіших подій в історії Греко-Католицької Церкви. Під час синоду літургійний профіль візантійського обряду набув уніфікованого вигляду, риси якого зберігає досі. Зустріч у Замості (і відлуння, якими вона озивалася через століття) — це цікавий приклад дискусій і пошуку порозуміння всередині одного обряду, і її уроки можна застосовувати значно ширше. Адже, як писав митрополит Андрей Шептицький, перш ніж братися за екуменізм у широкому сенсі, потрібно осягнути єдність у самій Католицькій Церкві.

Нарешті, Олексій Браславець розмірковує про конкордати як інструмент взаємодії між Церквою і державою. Практика конкордатів — угод, які підписують дві суверенні сторони, щоб установити певні правила взаємодії та полегшити життя своїм членам — закорінена ще в середньовіччі, проте лише в XIX–XX століттях набула розмаху в церковно-державному діалозі. Адже автономність і незалежність двох структур аж ніяк не означає, що вони не можуть — чи навіть не мусять — якимось співпрацювати.

